

สหกิจศึกษาคืออะไร

ปัจจุบันการแข่งขันในตลาดแรงงานค่อนข้างสูง ลักษณะของบัณฑิตที่ตลาดแรงงานต้องการได้เปลี่ยนแปลงไป ทักษะที่สถานประกอบการต้องการให้มีในตัวนักศึกษาได้แก่ การเป็นผู้ที่ไว้ใจได้ด้านการงาน การพัฒนาตนเอง การจัดการ ความสามารถในการรับรู้ การแก้ปัญหา มนุษยสัมพันธ์ แรงบันดาลใจ แรงจูงใจ ความคิดริเริ่ม ระเบียบวินัย ศีลธรรม การสื่อสารข้อมูล การเป็นผู้นำ เป็นต้น สิ่งที่ทำนายสำหรับบัณฑิตในปัจจุบัน คือ การได้มีโอกาสสร้างความเข้าใจและคุ้นเคยกับโลกแห่งความเป็นจริงของการทำงานและการเรียนรู้ เพื่อให้ได้มาซึ่งทักษะของงานอาชีพและทักษะด้านการพัฒนาตนเอง นอกเหนือไปจากทักษะด้านวิชาการ ทักษะเหล่านี้จะเรียนรู้และพัฒนาได้โดยเร็วเมื่อนักศึกษาได้มีโอกาสไปปฏิบัติงานจริงในสถานประกอบการ

1.1 หลักการและเหตุผล

สหกิจศึกษา (Co-operative Education) เป็นระบบการศึกษาที่เน้นการปฏิบัติงานในสถานประกอบการอย่างมีระบบ โดยจัดให้มีการเรียนในสถานศึกษาร่วมกับการจัดให้นักศึกษาไปปฏิบัติงานจริง ณ สถานประกอบการที่ให้ความร่วมมือ ทำให้นักศึกษาสามารถเรียนรู้ประสบการณ์จากการไปปฏิบัติงาน และทำให้นักศึกษามีคุณภาพตรงตามที่สถานประกอบการต้องการมากที่สุด การส่งเสริมให้มีความร่วมมือระหว่างสถานประกอบการและมหาวิทยาลัยฯ ในโครงการสหกิจศึกษาเป็นกลไกความร่วมมือทางวิชาการระหว่างมหาวิทยาลัยและสถานประกอบการอย่างต่อเนื่องตลอดไป ด้วยวิธีการของสหกิจศึกษาจะเน้นที่ความร่วมมือจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องเพื่อให้เกิดผลประโยชน์ร่วมกันสูงสุด

นิสิตสหกิจศึกษาจะเข้าปฏิบัติงานในสถานประกอบการในลักษณะพนักงานชั่วคราว ที่จะต้องได้ลงมือปฏิบัติงานจริง สหกิจศึกษามีความจำเป็นอย่างยิ่งตรงที่นักศึกษาจะต้องได้ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานในสถานประกอบการจริง เพราะเป็นประสบการณ์ในส่วนที่นักศึกษาไม่สามารถเรียนรู้ได้ในห้องเรียน นักศึกษาจะได้รับการพัฒนาตนเองทางด้านความคิด การสังเกต การตัดสินใจ การวิเคราะห์ และประเมินผลอย่างเป็นรูปแบบ รวมทั้งการจัดเตรียมและนำเสนอรายงานจากประสบการณ์การทำงานจริงของตนเองที่สะท้อนการผสมผสาน ระหว่างภาคทฤษฎีและปฏิบัติเข้าด้วยกัน รวมทั้งการมองเห็นแนวทางด้านงานอาชีพของตนเองชัดเจนขึ้น ด้วยระบบการเรียนการสอนที่ผสมผสานภาคทฤษฎีเข้ากับภาคปฏิบัติได้อย่างลงตัวเช่นนี้ จะส่งผลให้นักศึกษาเป็นบัณฑิตที่มีคุณภาพสูงเป็นที่ต้องการของตลาดแรงงานมากขึ้น และกระบวนการสหกิจศึกษาจะทำให้เกิดการประสานงานอย่างใกล้ชิดกับสถานประกอบการทำให้สถานศึกษาสามารถพัฒนาหลักสูตรได้ตลอดเวลา ส่วนสถานประกอบการจะได้แรงงานจากนักศึกษาร่วมงานได้ตลอดปี ซึ่งก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

1.2 วัตถุประสงค์

- 1.2.1 เพื่อเพิ่มเติมประสบการณ์ทางด้านอาชีพและการพัฒนาตนเองแก่นิสิต ในรูปแบบที่มีคุณค่าเหนือกว่าการฝึกงาน
- 1.2.2 เพื่อเปิดโอกาสให้หน่วยงานทั้งภาครัฐบาลและเอกชนได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพบัณฑิต
- 1.2.3 เพื่อให้เกิดการพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนให้ทันสมัยอยู่ตลอดเวลา
- 1.2.4 เพื่อเป็นการส่งเสริมและสร้างความสัมพันธ์ระหว่างมหาวิทยาลัยกับสถานประกอบการ โดยผ่านนักศึกษาผู้ไปปฏิบัติงาน ณ สถานประกอบการนั้น ๆ

1.3 หลักสูตรสหกิจศึกษา

มีการจัดการเรียนการสอนเป็นโครงการฝึกวิชาชีพ เปลี่ยนจากฝึกประสบการณ์วิชาชีพเป็นสหกิจศึกษา ปี 2546 โดยจัดเป็นแบบทวิภาค และจัดภาคการศึกษาของสหกิจศึกษาเป็นภาคการศึกษาที่ 1 , ภาคการศึกษาที่ 2 และภาคฤดูร้อน โดยแต่ละภาคการศึกษาสหกิจศึกษามีระยะเวลา 16 สัปดาห์ มหาวิทยาลัยมีแผนการเปิดสหกิจศึกษาเพื่อสนองนโยบายของ สกอ. และมองเห็นประโยชน์ของหลักสูตรดังกล่าว หลักสูตรสหกิจศึกษามีลักษณะดังนี้ คือ

- 1.4.4 เป็นหลักสูตรให้เลือกทดแทนวิชาการฝึกงาน ของนิสิตที่มีการฝึกงานเป็นวิชาบังคับ และเป็นหลักสูตรให้เลือกสำหรับนิสิตที่ไม่มีวิชาการฝึกงาน คณะที่นิสิตสังกัดจะเป็นผู้รับผิดชอบในการคัดเลือก นิสิตที่มีคุณสมบัติครบถ้วน เพื่อเข้าร่วมโครงการฯ
- 1.4.4 จัดภาคการศึกษาสหกิจศึกษาไว้ในภาคการศึกษาที่ 1, ภาคการศึกษาที่ 2 และภาคฤดูร้อนของนิสิตชั้นปีที่ 3 และ 4 หรือตามที่โครงการฯ กำหนดไว้ โดยได้รับการเห็นชอบจากภาควิชา
- 1.4.4 หลักสูตรสหกิจศึกษามีค่าเท่ากับ 6 หน่วยกิต
- 1.4.4 กำหนดให้นิสิตสหกิจศึกษาจะต้องไปปฏิบัติงานอย่างน้อย 1 ภาคการศึกษา โดยจะต้องมีระยะเวลาการปฏิบัติงานไม่ต่ำกว่า 16 สัปดาห์

1.4 หน่วยงานและบุคลากรที่รับผิดชอบ

โดยคณะกรรมการสหกิจศึกษา ได้เสนอแผนโครงการสหกิจศึกษา (Co-operative Education Project) ขึ้นกับคณะทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม เพื่อทำหน้าที่พัฒนารูปแบบระบบการศึกษาแบบสหกิจศึกษาให้เหมาะสม และเพื่อรับผิดชอบการประสานงานระหว่างนักศึกษา คณาจารย์ และสถานประกอบการ ในการเตรียมความพร้อมนักศึกษาสำหรับการไปปฏิบัติงาน ณ สถานประกอบการ

1.4.1 คณะกรรมการโครงการสหกิจศึกษา (Co-op Committee) ทำหน้าที่ ดังนี้

- กำหนดนโยบายการดำเนินงานของโครงการ
- กำหนดรูปแบบ ระเบียบ วิธีการดำเนินการของโครงการ
- อนุมัติแผนปฏิบัติงานประจำปีของโครงการ
- ประเมินผลการปฏิบัติงานของโครงการ
- ประสานงานระหว่างคณะหรือภาควิชากับโครงการ

1.4.2 หัวหน้าโครงการสหกิจศึกษา (Co-op Head) ทำหน้าที่นำแนวนโยบายของคณะกรรมการสหกิจศึกษามาปฏิบัติให้เป็นรูปธรรม, เห็นผลและเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

1.4.3 เจ้าหน้าที่สหกิจศึกษา (Co-op Coordinator) เป็นผู้รับผิดชอบในการประสานงานและอำนวยความสะดวกแก่ สถานประกอบการ อาจารย์ และนักศึกษาในสวนที่เกี่ยวข้องกับสหกิจศึกษาอย่างใกล้ชิด

1.4.4 อาจารย์ที่ปรึกษาสหกิจศึกษา (Co-op Advisor) ทำหน้าที่เป็นผู้ประสานงานด้านสหกิจศึกษาภายในภาควิชา ดังนี้

- ให้คำปรึกษาด้านวิชาการและการปฏิบัติงาน แก่นักศึกษาในภาควิชา
- รับรองคุณภาพงานที่สถานประกอบการเสนอมา
- นิเทศงานและประเมินผล

1.5 ลักษณะงานสหกิจศึกษา

1.5.1 เสมือนหนึ่งเป็นลูกจ้างชั่วคราว

1.5.2 มีหน้าที่รับผิดชอบที่แน่นอน (งานมีคุณภาพ)

1.5.3 ปฏิบัติงานในตำแหน่งผู้ช่วยในวิชาชีพตามสาขาวิชา/ผู้ช่วยนักวิชาการ

1.5.4 ทำงานเต็มเวลา (Full Time)

1.5.5 ระยะเวลาปฏิบัติงานเต็ม 1 ภาคการศึกษา (16 สัปดาห์ หรือ 4 เดือน)

1.5.6 มีค่าตอบแทนตามสมควร (หากไม่มีค่าตอบแทนให้เป็นไปตามสถานการณ์ทางเศรษฐกิจ ความสมัครใจของนิสิต และอาจารย์ที่ปรึกษาสหกิจศึกษาให้การยอมรับ)